

Pöytäkirja

23.6.2022

VM021:00/2020

Hyväksytty 13.9.2022 kokouksessa
Digi arkeen -neuvottelukunta, kokous 14

Aika Keskiviikko 15.6.2022 klo 13-15

Paikka sisäministeriö nh. KRUUNU 1.krs (os. Kirkkokatu 12, Helsinki) sekä Teams-kokousmahdollisuus

Kutsuttu Puheenjohtaja: Marianne Heikkilä, pääsihteeri, Marttaliitto

Jäsenistö:

Varapuheenjohtaja: Sari Vapaavuori, kehitysjohtaja, Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitto VALLI ry *ETÄNÄ*

Tarja Heponiemi, tutkimusprofessori, THL, edustaa: DigiIN tutkimushankekonsortio *ETÄNÄ klo 14 asti*

Varajäsen: Sami Älli, Saavutettavuusyksikön johtaja, Kehitysvammaliitto ry, edustaa: Vammaisfoorumi *ETÄNÄ*

Iita-Mari Ruponen, suunnittelija, Digitaalisen nuorisotyön osaamiskeskus Verke

Varajäsen: Outi Kauppinen, erityisasiantuntija, Suomen UNICEF ry *ETÄNÄ*

Artem Kuosti, DigiUp-hankkeen projektipäällikkö, Moniheli ry

Juulia Anderson, toiminnanjohtaja, ENTER ry *ETÄNÄ*

Varajäsen: Henrik Mäki, toiminnanjohtaja, Joen Severi ry *ETÄNÄ*

Nina af Hällström, verksamhetsledare, SAMS – Samarbetsförbundet kring funktionshinder rf *ETÄNÄ*

Varajäsen: Kristina Beijar, hallintoasiain asiantuntija, Svenska Finlands folkting *ETÄNÄ*

Emily Strohm, erityisasiantuntija, SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry *ETÄNÄ*

Mari Kannisto, suunnittelupäällikkö, Kela

Mattias Lindroth, erityisasiantuntija, Suomen Kuntaliitto ry

Joonas Mikkilä, Digi- ja koulutusasioiden päällikkö, Suomen Yrittäjät ry *ETÄNÄ*

Varajäsen: Eetu Komsu, ylitarkastaja, Etelä-Suomen aluehallintovirasto *ETÄNÄ*

Marko Latvanen, erityisasiantuntija, Digi- ja väestötietovirasto *ETÄNÄ*

Varajäsen: Minna Piirainen, johtava asiantuntija, Digi- ja väestötietovirasto *ETÄNÄ*

Minna Lohtander, erityisasiantuntija, sosiaali- ja terveysministeriö *klo13-14*

Katju Holkeri, finanssineuvos, valtiovarainministeriö *ETÄNÄ klo 13.45 asti*

Sihteeristö:

Olli Kuusisto, erityisasiantuntija, valtiovarainministeriö

Pirre Laaksonen, koordinaattori, valtiovarainministeriö

Tanna Rantanen, asiantuntija, valtiovarainministeriö *ETÄNÄ*

Marjukka Saarijärvi, ohjelmapäällikkö, valtiovarainministeriö *ETÄNÄ*

Heikki Talkkari, neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö

Alustajat:

Emilia Sormunen, hankepäällikkö, STM

Poissa:

Varajäsen: Juha Viitanen, järjestösuunnittelija, EKL Eläkkeensaajien Keskusliitto ry, edustaa: Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry

Varajäsen: Sari Kujala, tutkijatohtori, Aalto-yliopisto, edustaa: DigiIN tutkimushankekonsortio

Postiosoite
Postadress
Postal Address

Valtiovarainministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

 Snellmaninkatu 1 A
 Helsinki

Puhelin
Telefon
Telephone

 0295 16001
 +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax
s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

valtiovaraministerio@vm.fi

Markku Möttönen, järjestöpäällikkö, Näkövammaisten liitto ry, edustaa: Vammaisfoorumi
 Varajäsen: Adan Mohamed, toiminnanjohtaja Monik ry, edustaa: Etnisten suhteiden neuvottelukunta ETNO
 Varajäsen: Ville Vaarne, viestintäpäällikkö, Suomen Kirjastoseura ry
 Varajäsen: Elina Sipola, suunnittelija, Kela
 Varajäsen: Heli Hänninen, erityisasiantuntija, Suomen Kuntaliitto ry
 Varajäsen: Leena Nyman, asiantuntija, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
 Juha Suomalainen, ylitarkastaja, Etelä-Suomen aluehallintovirasto
 Varajäsen: Katriina Nousiainen, erityisasiantuntija, oikeusministeriö
 Tapani Sainio, kulttuuriasiainneuvos, opetus- ja kulttuuriministeriö
 Varajäsen: Victor Nyberg, erityisasiantuntija, opetus- ja kulttuuriministeriö
 siht. Suvi Savolainen, neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö

1 Kokouksen avaus ja esityslistan hyväksyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 13 ja toivotettiin kaikki tervetulleeksi kevään viimeiseen kokoukseen ennen kesätaukoa. Hyväksyttiin esityslista.

Kerrottiin, että kuluvan vuoden tammikuun kokouksesta lähtien olemme pyytäneet pikapalautetta Pulssi-kyselyn muodossa kokouksista – kiitos kaikille vastanneille! Tänäänkin pääsette vastaamaan Pulssiin, linkki jaetaan pian sekä kokouksen jälkeen uudelleen.

Saadun palautteen mukaisesti, pyritti vähentämään agendan asiamääriä ja pidentämään keskusteluaikaa kokouksessa.

Käytiin nimenhuuto ja samalla uudet henkilöt esittäytyivät.

Todettiin muutokset jäsenistössä:

- varsinainen jäsen Emily Strohm, erityisasiantuntija, SOSTE ry 22.4. alkaen (Miikka Lönqvistin tilalle).
- varsinainen jäsen Iita-Mari Ruponen, suunnittelija, Digitaalisen nuorisotyön osaamiskeskus Verkestä 31.5. alkaen (Allianssi ry:n edustaja Selda Demirtaksen tilalle)
- varajäsen Henrik Mäki, toiminnanjohtaja, Joen Severi ry:stä 7.6. alkaen (Apuomena ry:n edustajan Ulla Korhosen tilalle)

Lisäksi todettiin, että oikeusministeriön varsinaiseksi jäseneksi nimettävä henkilö ei vielä ole tiedossa.

2 Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Muutama muutosehdotus on saatu: tarkennuksia Kuusiston digiosallisuus esittelytekstiin. Hyväksyttiin kaikki ehdotetut muutokset.

Hyväksyttiin huhtikuun kokouksen pöytäkirja, jonka jälkeen julkaisu [julkisilla hankesivuilla](#).

Liite: Pöytäkirja 27.4.2022 muokattu ([linkki Tiimeriin](#))

3 Esteettömyysdirektiivin kansallisesta täytäntöönpanosta, Emilia Sormunen, hankepäällikkö, STM

Taustaa:

[EU:n esteettömyysdirektiivi](#) vaatii, että viranomaiset ja yksityinen sektori tekevät tietyt tuotteet ja palvelut esteettömiksi. Direktiivi on laitettava kansallisesti toimeen jokaisessa EU-maassa 28.6.2022 mennessä. Tämä tarkoittaa muutoksia myös Suomen lainsäädäntöön.

Lisätietoja: stm.fi/esteettomyysdirektiivi sekä eduskunnan sivuilla [asian käsittelyvaiheet HE 41/2022 vp](#)

Kuultiin alustus ajankohtaisesta ja laajasta lainsäädäntöpaketista liitteen mukaisesti. Alustuksessa selostettiin direktiivin kokonaiskuvaa tiivistetysti, konkretisoitiin sitä mitä, kuka ja miten tullaan etenemään ja tekemään kansallisesti, miten valvonta on ajateltu tehtävän Suomessa, erityisesti keskittyen LVM:n ja VM:n alaisiin kokonaisuuksiin;

- VM: digitaaliset palvelut, laki digitaalisten palvelujen tarjoamisesta
- LVM: sähköiset viestintäpalvelut, pääsy AV-mediaan, liikenteen palvelut ja tuotteiden esteettömyys.

Keskustelusta muutamia nostoja:

Todettiin, että monien taustajärjestöt ovat lausuneet asiasta [kerätään tähän linkit lausuntoihin]

Kielelliset oikeudet ja kielellinen saavutettavuus ruotsiksi ja suomeksi olivat esillä. Direktiivin kansallinen toteutus keskittyy enimmäkseen tekniseen ymmärrettävyyteen sekä olemassa olevaan kielilainsäädäntöön.

Mikroyritysten osalta pyritään nimenomaan antamaan neuvoja ja ohjausta esteettömyyden osalta vaikka kuuluisivatkin poikkeuksien piiriin.

Tuotiin esille, että lakeja ”digiin” liittyen jo paljon (mm. digipalvelulain (saavutettavuuspuoli) hankintalaki, tasa-arvolaki, yhdenvertaisuuslaki ja näihin liittyviä resurssikysymyksiä. Ennakoivaa ohjeistusta tulee resursoida myös jatkossa. Lisäksi koettiin, että joidenkin lakien tulkintoihin liittyy tiettyjä haasteita. Esteettömyysdirektiivin osalta ennen lain voimaan astumista valvovilla viranomaisilla on ohjaava rooli. Kunnat suurimpana kohderymänä kokeneet, etteivät olleet mukana valmistelussa, ja tämä viesti on viety eteenpäin. Erityisesti rakennetun ympäristön jatkovalmistelussa YM huomio kunnat mukaan valmisteluun jatkossa.

Liite: Ak 3 Esteettömyysdirektiini ([linkki Tiimeriin](#))

4 Digikuulumiset sektoriltasi

Viiden jäsenen tiiviit terveiset omalta toimintakentältä.

Artem Kuosti, DigiUp-hankkeen projektipäällikkö, Moniheli ry:

- joulukuussa monikulttuuristen järjestöjen selvitys, jota ladattu todella paljon sekä järjestetty koulutuksia
- monikulttuuristen osaajien osaamismerkki (kieli- ja kulttuuritietoinen digituki)
- pilotoitu digital buddy –toimintamallia 2 kk: osallistavuus ja pilotointi, jatkuva kehittäminen.

Tarja Heponiemi, tutkimusprofessori, THL, edustaa: DigiIN tutkimushankekonsortio:

- DigiIN-hanke saanut kolmen vuoden jatkorahoituksen. Jatkotutkimuksessa teemoja mm.:
 - o sote-henkilöstön tiedonhallinta ja osaaminen
 - o onko digi muuttanut asiakkaiden roolia
 - o maahanmuuttajien digikäytön esteet – kohdennettuja keinoja hyödyntää julkisia sote-palveluja
 - o ikäihmisten osallisuus digipalvelujen suunnitteluun
 - o sosiaalisesti marginaaliset ryhmät
 - o älyvankilaan liittyvää tutkimusta
 - o syrjäytyneet (haavoittuvassa asemassa olevat) – testattaisiin, onko selkokielisyys parantunut ja kuinka voitaisiin huomioida paremmin.

Liite DigiIN kuulumiset ([linkki Tiimeriin](#))

Nina af Hällström, verksamhetsledare, SAMS – Samarbetsförbundet kring funktionshinder rf: digihankkeet saivat alkunsa pandemian myötä mm. pieni Digiystävä –hanke, iPad – lukulaite, tabletti (läsplatta) lainataan lisäksi digiystäväpiiri (Pietarsaari ja pk-seutu). Kieliasiat ja selkokielisyys jokapäiväistä ja vahvasti esillä.

Mari Kannisto, suunnittelupäällikkö, Kela: keskittyi digitaalisten palvelujen kehittämiseen ja erityisesti asiakasymmärrykseen: alkuvaiheista protoon ja testaamiseen saakka Kelan toiminnassa. Selkeästi meille-hanke arvioi KELAN palveluja. Liite Digikuulumiset Kela ([linkki Tiimeriin](#))

Mattias Lindroth, erityisasiantuntija, Suomen Kuntaliitto ry: Kunnat digitalisaation keskiössä

- Tiedonhallintalain toimeenpano
- Digiturva, Digitaalinen arkistointi, Digitaalisten palveluiden tarjoaminen
- Hyvinvointialueet, TE24 –uudistus, päätösten automatisointi, talousraportointi
- Rakennetun ympäristön digitalisaatio
- Datan avaaminen kunnissa
- Avoimet ratkaisut
- Isoja hankkeita jossa mm. isot kaupungit mukana - Espoo, Turku, Oulu, Tampere:
 - eVaka (varhaiskasvatuksen ohjausjärjestelmä)
 - DigiOne (koulutuksen ekosysteemi)
- Digikompassin tiekartta kunnille > huomioiden eri kuntatyyppit.

Todettiin, että digikuulumiskierrosta jatketaan myös tulevaisissa kokouksissa.

5 Viidennen pyöreän pöydän raportin käsittely ja hyväksyntä, Pirre Laaksonen, sihteeristö, VM

Viides pyöreän pöydän keskustelutilaisuus järjestettiin keskiviikkona 11.5.2022 klo 9-12 hybriditilaisuutena. Käsiteltiin tiiviisti tilaisuuden kulku, saatu palaute sekä pienryhmän koostama raportti liitteen kalvojen mukaisesti.

Keskustelusta:

- mielenkiintoinen ja antoisa kokonaisuus
- käytännön näkökulma hyvä
- raporttiin on saatu koottua hyvin käsitellyt asiat
- paljon keskenään erilaisiakin kommentteja

Hyväksyttiin raportti julkaistavaksi, käännettäväksi ja eteenpäin toimitettavaksi.
Toivottiin valmista somepohjaa tiedon jakamiseen
Lisäksi puhuttiin tallenteiden ruotsinkielisten tekstitysten tekemisestä. Todettiin selvitettävän menneiden tilaisuuksien osalta mitä on tehtävissä jälkikäteen ja kiinnitetään entistä enemmän huomiota tähän jatkossa.

Liite: [Pyöreästä pöydästä](#), [Muistio luonnos 13.6.](#)

6 Lähete keskustelu: loppukauden toimintasuunnitelmasta ja aikatauluista

Käytiin alustavaa lähete keskustelua loppukauden toiminnasta ja mahdollisista kokous- ja muista tilaisuuksien aikatauluista sekä sisällöistä liitteen ehdotuksen pohjalta.

Ehdotettiin ja sovittiin syyskauden ensimmäiseksi kokousajaksi tiistai 13.9. klo 13-15.

Keskustelussa esille nousseita teemoja ja aiheita:

- digiosallisuuden mittaaminen ja seuranta – miten kansallisesti etenee?
- digiosallisuus -> tilannekuva -> digikompassi
- digiprojekteja on todella paljon, Euroopan digitalisaatio vs. kansalaiskäyttäjä
- käyttäjänäkökulma: miten saadaan hyvät tavoitteet käytäntöön
- eri ministeriöiden digihankkeet -mikä on Digi arkeen neuvottelukunnan rooli tässä hetkessä entä yksittäisen kansalaisen rooli
- hyödynnettäisiin neuvottelukunnassa oleva osaaminen – työstettäisiin neuvottelukunnan kesken aiheita kaikista viidestä pöydästä loppuraporttiin (6.pyöreän pöydän sijasta)
- neuvottelukunnan viestien tiivistäminen seuraavaa hallitusohjelmaa silmällä pitäen
- turvallisuus- ja kyberasiat
- turvallisuusasiat liittyvät myös saavutettavuuteen. Ilman kykyä arvioida turvallisuutta, ei uskalleta käyttää palveluita.
- eri heikommassa olevien ryhmien näkökulma?
- haavoittavassa asemassa olevien digiosallisuuden mittaamisen näkökulma
- loppuseminaari myös viestinnällisessä mielessä olisi hyvä.

Puheenjohtaja summasi keskustelua: Päätettiin syyskauden ensimmäinen kokous tiistaille 13.9. klo 13-15.

Päätettiin ettei järjestetä syksyllä avointa kuudetta pyöreää pöytää vaan sisäinen työstöpaja, jossa työstetään käytyjä keskusteluja/teemoja ja raportteja.

Avoin loppuseminaari sai kannatusta kauden loppuun. Pidetään mielessä myös alueellisuus (vs. PK-seudulle painottuminen).

Näiden pohjalta puheenjohtajat ja sihteeristö tekevät ehdotuksen syksyn kokousaikatauluista.

7 Tiedoksi: Viestinnästä, Jasmiina Ruotsila, asiantuntija, VM

Kuultiin tiiviisti ajankohtaiset viestintäasiat.

Liite: Viestinnästä ([linkki Tiimeriin](#))

7.1 Tiedoksi: muiden tahojen järjestämiä tapahtumia

-

8 Kokouksen päättäminen

Toivotettiin hyvää kesää kaikille ja todettiin vielä seuraava kokous 13.9. klo 13-15.
Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.05.

Liitteet

Jakelu Neuvottelukunnan jäsenet, sihteeristö

Tiedoksi Alustajat